

نماینده تراز انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید بهشتی

امیر معصوم‌خانی - عضو کارگروه سیاست

آن جامعه را تعیین می‌کند، در انتخاب افراد برای سمت‌ها و کارها، اول پای‌بندی به مکتب الهی مورد توجه است و سپس به مسائل دیگر پرداخته می‌شود.

۲. درک ماهیت انقلاب اسلامی

از آنجا که انقلاب بر پایه مکتب اسلام بنا شده، کسانی که مسئولیتی در نظام برعهده دارند باید ابتدا درکی درست از انقلاب اسلامی داشته باشند تا جایگاه خود را بشناسند. شهید بهشتی در این مورد بر این باور است که: «اداره امور باید در دست مدیریتی قرار بگیرد که [ماهیت] انقلاب اسلامی این ملت را خوب درک کرده و مورد پذیرش و اعتماد مردم باشد.» (حسینی بهشتی، ۱۳۹۴: ۷۶)

۳. تعهد و تخصص

جامعه‌ای هدفدار و مسلکی است و قانون اسلامی، محور اداره این جامعه است و همه سازمان‌ها برای رسیدن به آرمان‌ها و استقرار نظام و قوانین این مذهب، به وجود می‌آید و در نتیجه رهبران و گردانندگان کار حکومت، باید نسبت به این آرمان‌ها مؤمن، آگاه، عامل، وفادار، در کار خود بصیر و امین و برای آن لیاقت کافی داشته باشند. هر یک از این شرایط وجود نداشته باشد، اساساً هدف از ایجاد این تشکیلات رعایت نشده است. (حسینی بهشتی، ۱۳۹۴: الف: ۴۵۱)

«به نظر ما، مسئولان مملکت باید از مؤمنان به اسلام و انقلاب اسلامی و در همین خط ولایت فقیه انتخاب بشوند؛ از نظر مسئولان، این شرط، رعایتش لازم است.» (حسینی بهشتی، ۱۳۹۶: ج ۲: ۲۰۸)

در جوامعی که مکتب الهی، شکل و جهت

مقدمه

یکی از ضرورت‌های زندگی و نظام اجتماعی، میزان قدرت مردم در انتخاب نمایندگان خود است. یعنی همه افراد جامعه باید گزینه یا گزینه‌هایی را برای انجام وظایفی تعریف‌شده، انتخاب کنند تا هم بتوانند در تعیین سرنوشت خود سهیم باشند و هم بتوانند با انتخاب گزینه‌های مورد نظر خود به اهداف خویش در جامعه دست یابند. یکی از مهم‌ترین جایگاه‌های بروز اراده در اداره جامعه، مجلس شورای اسلامی است. عوامل متعددی در چگونگی انتخاب افراد اثرگذارند که در این یادداشت به بیان دیدگاه شهید بهشتی در این باره می‌پردازیم.

۱. آگاهی و باور به مکتب اسلام

به عقیده شهید بهشتی، امت اسلامی

بهشتی، تعهد را به معنای رعایت عدالت و تقوا می‌داند و در بیان آن به آیه ۱۲۴ سوره بقره استناد می‌کند. (حسینی بهشتی، ۱۳۹۷: ۱۶۵-۱۶۳) «در جامعه اسلام باید محیط اجتماعی برای رشد انسان‌ها و شکوفایی استعدادها نهفته در هر انسان در جهت ارزش‌های متعالی اسلامی روزبه‌روز مساعدتر شود. عوامل و شرایطی که این رشد مطلوب را کند یا محدود می‌کند باید جای خود را به عوامل و شرایطی بدهد که بر سرعت و وسعت این رشد بیفزاید. یکی از عوامل اجتماعی بسیار مؤثر در این رشد مطلوب این است که کارها به صاحبان ایمان و تقوا سپرده شود که از ارزش‌های معنوی و اخلاقی و تعهد اسلامی پر بهره باشند.» (حسینی بهشتی، ۱۳۸۸: ۲۴۵)

شهید بهشتی بر این باور است که اگر کسی تعهد مکتبی داشته باشد فقط در صورتی مسئولیت انجام کاری را می‌پذیرد که واقعاً در آن تخصص داشته باشد. «یکی از نخستین آثار تعهد و تقوا این است که صاحبان ایمان و تقوا اگر از کاری سردر نیاورند هرگز مسئولیت آن را نمی‌پذیرند.» (همان)

۴. عدم گرایش به تجمل‌طلبی

بهشتی، ساده‌زیستی مسئولان را مصلحت جامعه و افزون‌طلبی آن‌ها را الهام‌بخش افزون‌طلبی مردم می‌داند و می‌گوید: «این که علی (ع) می‌فرماید خداوند بر زمامداران واجب کرده که سطح زندگی‌شان هم‌پایه با سطح زندگی ساده‌ترین مردم باشد، این همان مصلحت جامعه است. یعنی مصلحت جامعه ایجاب می‌کند که با تمام ارزشی که کارش دارد اگر زمامدار، زندگی‌اش از سطح زندگی‌های عادی بالاتر رفت، الهام‌بخش افزون‌طلبی می‌شود.» (حسینی بهشتی، ۱۳۹۷الف: ۲۹)

از جمله ویژگی‌ها و دیگر شرایط نمایندگان مجلس شورای اسلامی از دیدگاه شهید بهشتی، می‌توان به این موارد اشاره کرد:

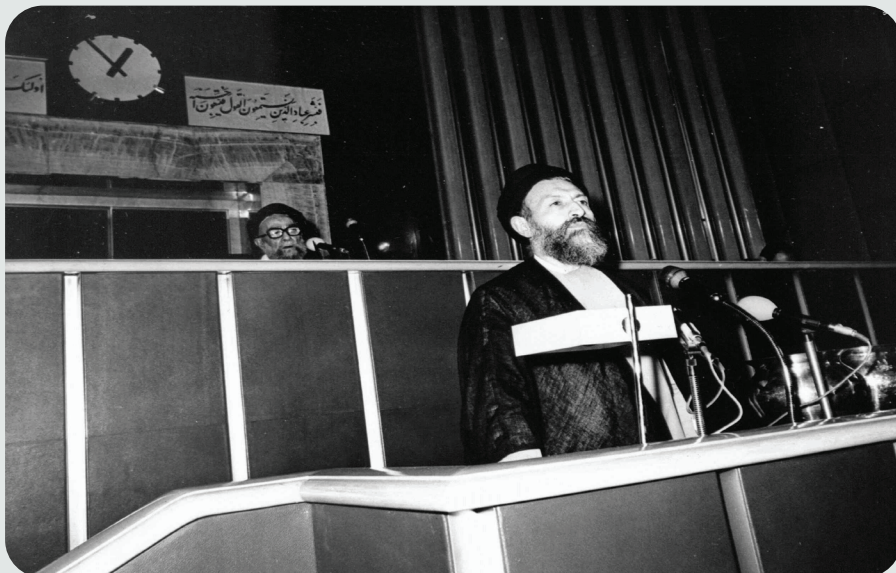
صراحت و صداقت، دلسوزی و خدمت‌بری به مردم، آگاهی به شرایط زمان، توانایی و قاطعیت انقلابی و بینش اسلامی و اجتماعی پویا. او در اشاره به این شرایط و ویژگی‌ها چنین می‌گوید: «ما به نیروی انسانی به هر فرد که صادق و صریح باشد... دلسوزانه در خدمت به این مردم، بی‌ریا تلاش کند؛ بی‌تردید ارج و احترام می‌گذاریم و بهای فراوان می‌دهیم.» (حسینی بهشتی، ۱۳۹۶: ج ۱۴۶)

«اداره امور باید در دست مدیریتی قرار بگیرد که... در برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌ها

صورت، ماهیت انقلاب اسلامی که مبتنی بر اسلام است به‌درستی درک نخواهد شد و کسی که چنین درکی نداشته باشد نمی‌تواند برای تحقق اهداف انقلاب اسلامی، مسئولانه بکوشد. همچنین اگر کسی به مکتب اسلام آگاهی و باور داشته باشد، بدون تعهد و تخصص لازم، مسئولیتی را نمی‌پذیرند.

کتاب‌نامه

حسینی بهشتی، سید محمد، (۱۳۸۸)، حزب جمهوری اسلامی: مواضع تفصیلی، تهران: بقیه.

حسینی بهشتی، سید محمد، (۱۳۹۴)، مبانی نظری قانون اساسی، تهران: روزنه. حسینی بهشتی، سید محمد، (۱۳۹۴الف)، شناخت اسلام، تهران: روزنه. حسینی بهشتی، سید محمد، (۱۳۹۶)، سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های آیت الله شهید دکتر سید محمد بهشتی، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.

حسینی بهشتی، سید محمد، (۱۳۹۷)، ولایت، رهبری، روحانیت، تهران: روزنه. حسینی بهشتی، سید محمد، (۱۳۹۷الف)، نظام اقتصادی اسلامی (مباحث نظری)، تهران: روزنه.

به شرایط زمان آگاه باشد و در مسائل اجرایی، توانایی و قاطعیت انقلابی داشته باشد. این آگاهی‌ها و این توانایی‌ها و این مورد اعتماد مردم بودن‌ها باید با بینش اسلامی و اجتماعی پویا همراه باشد و مدیریت اجتماعی ما را مصون نگه دارد.» (حسینی بهشتی، ۱۳۹۶: ۷۶)

جمع‌بندی

به نظر می‌رسد آنچه درباره ویژگی‌های نماینده تراز انقلاب اسلامی، در اندیشه شهید بهشتی برجسته است، آگاهی و باور به مکتب اسلام است، چراکه در غیر این